

Sygn. akt I ACa 507/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Artur Kowalewski (spr.)
Sędziowie:	SA Danuta Jezierska SO del. Tomasz Żelazowski
Protokolant:	sekr.sądowy Magdalena Stachera

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2013 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

przeciwko A. S. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie

z dnia 8 marca 2013 r., sygn. akt I C 385/12

I. oddala apelację,

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Danuta Jezierska Artur Kowalewski Tomasz Żelazowski

Sygn. akt I ACa 507/13

UZASADNIENIE

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. wniosła o zasądzenie od pozwanych M. S., P. K. (1), A. S. (1) i A. K. (1) solidarnie kwoty 170.000 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 17 września 2011 r. oraz kosztami postępowania. W uzasadnieniu wskazała, że dla zabezpieczenia wierzytelności powoda wynikającej z umowy sprzedaży oleju napędowego, kupujący – wspólnicy spółki cywilnej (...) – (...) P. K. (1) i M. S., wystawili weksel in blanco, poręczony

przez ich małżonki: A. K. (1) i A. S. (1). Wobec faktu powstania zadłużenia na łączną kwotę 170.000 zł., powódka wypełniła weksel, bezskutecznie wzywając pozwanych do spełnienia tego zobowiązania.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 13 grudnia 2011 r., sygn. akt I Nc106/11, Sąd Okręgowy w Koszalinie uwzględnił w całości dochodzone przez powódkę roszczenie.

Ww. nakaz zapłaty stał się prawomocny w stosunku do pozwanych P. K. (1) i A. K. (1).

W zarzutach od tego nakazu zapłaty pozwani M. S. i A. S. (2) wnieśli o jego uchylenie w całości i zasądzenie na ich rzecz od powódki kosztów postępowania. Wskazali, że roszczenie obejmuje cenę zakupu paliwa w okresie, w którym M. S. nie był już współnikiem spółki cywilnej (...), co przesądza o braku jego odpowiedzialności za te zobowiązanie. Zdaniem pozwanych, z istoty poręczenia wekslowego wynika brak zobowiązania pozwanej A. S. (1), która poręczenia dokonała tylko dlatego, iż współnikiem spółki „(...)” był jej mąż. Z chwilą, gdy jej małżonek wystąpił ze spółki, odpadła również przyczyna udzielonego przez nią poręczenia wekslowego.

Pozwani podnieśli również zarzut nieudowodnienia roszczenia przez powódkę, albowiem na załączonych do akt fakturach brak jest podpisu odbiorcy - spółki (...) - (...), a z dokumentów zatytułowanych (...) należy wnioskować, że to nie powódka była stroną umów sprzedaży paliwa, ale K. I. działający pod nazwą Firma (...).

Wyrokiem z dnia 8 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 13 grudnia 2011 r. w stosunku do pozwanej A. S. (1), uchylił ten nakaz wobec pozwanego M. S. i w stosunku do tego pozwanego powództwo oddalił oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanego M. S. kwotę 2.800 (dwa tysiące osiemset) zł. tytułem kosztów postępowania, wspierając to rozstrzygnięcie następującymi ustaleniami faktycznymi i argumentacją prawną:

Pozwani M. S. i P. K. (1) od 14 maja 2003r. byli współnikami spółki cywilnej prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą (...)” s.c. (...), M. S.. Powódka zajmuje się, między innymi, sprzedażą paliw, które zakupywała od Firmy (...), a następnie sprzedawała innym przedsiębiorcom. W dniu 13 listopada 2007 r. została zawarta przez strony umowa nr (...) sprzedaży oleju napędowego GRUPY (...) S.A. W § 6 tej umowy wskazano, że zabezpieczeniem wierzytelności powódki wynikających z zawartej umowy, jest weksel własny in blanco z wystawienia kupującego do sumy 100.000 zł wraz z deklaracją wekslową i awalem A. K. (1) i A. S. (1). W umowie przewidziano obowiązek kupującego informowania sprzedającego, min. o wszelkich zmianach związanych z jego statusem prawnym oraz zmianach faktycznych mogących mieć wpływ na zawartą pomiędzy stronami umowę oraz konsekwencje zaniechania jego realizacji.

Deklarację wekslową, będącą załącznikiem do umowy nr (...), podpisali pozwani M. S. i P. K. (1). W jej treści wskazano, że tytułem zabezpieczenia spłaty istniejących oraz przyszłych zobowiązań wobec (...) sp. z o.o. w K. z tytułu wszelkich płatności za paliwa płynne, M. S. i P. K. (1) składają do dyspozycji (...) sp. z o.o. weksel in blanco z ich wystawienia do sumy 100.000 zł. Jako poręczyciele tego weksla deklarację podpisały pozwane A. K. (1) i A. S. (1) oświadczając, iż wyrażają zgodę na treść deklaracji, potwierdzając to własnoręcznymi podpisami złożonymi na wekslu.

Aneksiem z dnia 3 września 2009 r. strony umowy, podwyższyły wartość zabezpieczenia wekslowego do kwoty 170.000 zł. Aneks ten podpisali wszyscy pozwani oraz B. G. i Z. G.. Osoby te podpisały również aneks do deklaracji wekslowej z 13 listopada 2007r., wyrażając zgodę na zwiększenie sumy zabezpieczenia wekslowego do 170.000 zł oraz poręczenia wekslowego do tej samej sumy udzielonego - oprócz pozwanej A. S. (1) i A. K. (1) - dodatkowo przez B. G. i Z. G..

W dniu 3 lutego 2011r. współnicy (...)” s.c. (...), M. S. podjęli uchwałę w sprawie przystąpienia trzeciego współnika w osobie P. K. (2), a w dniu następnym została podjęta kolejna uchwała, na mocy której ze spółki wystąpił M. S.. Z dniem 4 lutego 2011r. (...) spółki (...) - (...)” s.c. zostali P. K. (1), posiadający 99% udziałów i P. K. (2) - 1% udziałów. W tym samym dniu M. S., P. K. (1) i P. K. (2) zawarli porozumienie, szczegółowo określające sposób rozliczenia współników. O zaistniałych zmianach osobowych poinformowano kontrahentów spółki listami zwykłymi, wysyłanymi drogą pocztową.

W dniu 28 lutego 2011r. powódka zwolniła Z. G. i B. G. z wszelkich zobowiązań wobec firmy (...) K. I. oraz wobec siebie.

W okresie od 8 marca 2011r. do 22 lipca 2011r. powód sprzedał (...) s.c. olej napędowy o łącznej wartości 176.109.14 zł. Z tej kwoty została dokonana częściowa zapłata - 11.200 zł. W związku z nieterminowymi płatnościami spółki, powódka obciążyła wspólników odsetkami, stwierdzając to notą odsetkową wystawioną w dniu 23 września 2011 r. na sumę 18.515,86 zł.

W tym okresie pozwany M. S. kwitował na dokumentach odbiór paliwa od

powodowej spółki, do czego został upoważniony przez P. K. (1) i P. K. (2) pismem z 5 lutego 2011r.

Pismem z dnia 7 września 2011 r. powódka poinformowała pozwanych o wypełnieniu weksla i bezskutecznie wezwała ich do zapłaty sumy wekslowej w kwocie 170.000 zł.

Pierwszoplanowo za nieuzasadnione uznał Sąd Okręgowy zarzuty pozwanych małżonków S. dotyczące braku legitymacji czynnej powódki oraz nieudowodnienia roszczenia. Powódka w relacjach ze swoimi kontrahentami jedynie korzystała z druków firmy (...), od którego nabywała paliwo w celu jego dalszej odsprzedaży. Z kolei z przedłożonych przez powódkę dokumentów w postaci umowy handlowej zawartej ze wspólnikami spółki cywilnej (...) – (...), pokwitowań odbioru paliwa przez pozwanych lub ich pracowników, nazwanych (...) oraz wystawionych przez powódkę faktur VAT, wspartych zeznaniami pozwanego M. S. jednoznacznie wynika zarówno fakt zakupu paliwa przez wspólników tej spółki w okresie od marca do lipca 2011 r., jak i wysokość należności powstałych z tego tytułu.

Zasadniczy zarzut pozwanych polegał na wskazaniu, że roszczenia powódki powstały we okresie, gdy M. S. nie był wspólnikiem spółki cywilnej (...) – (...), co uchylało również odpowiedzialność A. S. (1), bowiem poręczyła ona wekslowo wyłącznie za zobowiązania swojego męża jako wspólnika tej spółki. Pomimo zbieżności argumentacji pozwanych w tym zakresie, ich odpowiedzialność wynikała z dwóch różnych stosunków zobowiązaniowych: M. S. jako wystawcy weksla, zaś A. S. (1) jako poręczyciela wekslowego. Po zaprezentowaniu obszernego wywodu teoretycznego dotyczącego charakteru zobowiązania wekslowego, w tym z weksla niezupełnego w chwili jego wystawienia, zasad wykładni wyrażonych w wekslu oświadczeń woli (strony 7 – 12 uzasadnienia wyroku) Sąd Okręgowy wskazał, że M. S. złożył swój podpis na wekslu jako wspólnik spółki cywilnej (...) – (...), który to weksel stanowił wyłącznie zabezpieczenie zobowiązań tej spółki. W sytuacji zatem, w której zobowiązanie wekslowe obejmowało należności wspólników tej spółki powstałe w okresie, gdy ten pozwany jej wspólnikiem już nie był, przepis art. 864 k.c. określający zasady odpowiedzialności wspólników spółki cywilnej za jej zobowiązania, stoi na przeszkodzie możliwości uznania powództwa za uzasadnione w stosunku do niego. Z tej przyczyny nakaz zapłaty z dnia 13 grudnia 2011 r. podlegał uchyleniu wobec M. S., a powództwo - w tej części – oddaleniu.

Odmienne ocenił Sąd Okręgowy skuteczność obrony pozwanej A. S. (1). Wbrew bowiem jej stanowisku z treści weksla oraz deklaracji wekslowej nie wynikało, aby poręczyła ona jedynie za dług swojego męża. Dokumenty te nie wskazują na jakiegokolwiek ograniczenia jej odpowiedzialności w aspekcie podmiotowym lub przedmiotowym. Skoro zatem wystawcą weksla byli wspólnicy spółki cywilnej (...) – (...) i miał on zabezpieczać zobowiązania te spółki, to stosownie do art. 32 prawa wekslowego zakres odpowiedzialności A. S. (1) jest identyczny jak jego wystawcy, przy czym za okoliczność obojętną dla rozstrzygnięcia sprawy Sąd I instancji uznał dokonane w tej spółce zmiany podmiotowe. Pozwana nie mogła skutecznie dowodzić – w oparciu o dowody ze źródeł osobowych – że treść złożonego na wekslu i deklaracji wekslowego oświadczenia woli zawierała tego rodzaju ograniczenia. Wskazane w art. 65 k.c. kryteria wykładni oświadczeń woli nie mają pełnego zastosowania do weksli z uwagi na swoistość prawa wekslowego i jego formalny charakter. Interpretacja oświadczeń woli złożonych w wekslu, może mieć wyłącznie charakter obiektywny i obejmować wyłącznie sam tekst weksla. Wyłączona jest zatem - a tego oczekiwała pozwana – możliwość ustalenia treści takiego oświadczenia w oparciu o kryterium subiektywne, odwołujące się do nieuzewnętrznionej w dokumencie wekslowym woli osoby składającej to oświadczenie.

Orzeczenie o kosztach procesu Sąd Okręgowy oparł na dyspozycji art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c.

1. naruszenie przepisu prawa art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na naruszeniu zasad wszechstronności oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji czego Sąd I instancji doszedł do błędnych wniosków i ustaleń w zakresie istnienia odpowiedzialności A. S. (1) za zobowiązania spółki cywilnej (...) - (...) s.c. również po dacie wystąpienia jej małżonka ze spółki;
2. naruszenie przepisu prawa art. 38 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego poprzez jego niezastosowanie, w konsekwencji czego Sąd I instancji niesłusznie doszedł do ustalenia, iż poręczenie wekslowe udzielone przez A. S. (1) za zobowiązania spółki cywilnej (...) - (...) s.c. jest ważne i niewygasło z chwilą wystąpienia jej męża M. S. ze spółki;
3. naruszenie przepisu prawa art. 353¹ k.c. w zw. z art. 103 prawa wekslowego, art. 32 prawa wekslowego i art. 864 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie - w konsekwencji Sąd I instancji niesłusznie odmówił uznania, iż celem (causa) oraz istotą poręczenia wekslowego A. S. (1) za zobowiązania wspólników spółki cywilnej (...) - (...) s.c. było istnienie jej męża M. S. w spółce w roli wspólnika.

W oparciu o te zarzuty, szczegółowo rozwinięte w uzasadnieniu apelacji, pozwana A. S. (1) wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w ten sposób, że:

- w pkt I Sąd uchyli nakaz zapłaty z dnia 13 grudnia 2011 roku, sygn. akt I Nc 106/11 w stosunku do pozwanej A. S. (1) i oddali wobec niej powództwo, nadto Sąd zasądzi od powódki na rzecz pozwanej kwotę 2.800,00 zł tytułem kosztów postępowania,

2. zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej A. S. (1) zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie i zasądzenie na jej rzecz od pozwanej A. S. (1) kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej A. S. (1) nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne i ich ocenę prawną zaprezentowaną w obszernych wywodach uzasadnienia, bez potrzeby ich powtarzania, za wynikiem stwierdzenia, że wystawca przedmiotowego weksla spółka cywilna (...) – (...) P. K. (1) i M. S.. W judykaturze jednolicie wskazuje się bowiem, że spółka cywilna nie ma zdolności wekslowej, ponieważ nie posiada osobowości prawnej, ani zdolności do nabywania praw (vide: uchwała Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 31 marca 1993 r. III CZP 176/93 - OSNCP 1993, poz. 171). Wystawcami weksla mogą być w przypadku spółki cywilnej jedynie jej wspólnicy, którzy powinni być wskazani na wekslu poprzez wpisanie ich nazwisk. W okolicznościach przedmiotowej sprawy, w kontekście treści samego weksla oraz deklaracji wekslowej, nie może zatem ulegać wątpliwości, że jego wystawcami byli P. K. (1) i M. S., jako wspólnicy spółki cywilnej występującej w obrocie gospodarczym pod nazwą (...). Kwestia ta nie miała jednakże dla kierunku rozstrzygnięcia sprawy istotnego znaczenia.

Nie zasługiwał na aprobatę pierwszoplanowy zarzut apelacji, odwołujący się do naruszenia przez Sąd I instancji dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c., co miałoby się przejawiać w wadliwym ustaleniu przez ten Sąd zakresu udzielonego przez A. S. (1) poręczenia wekslowego. Wywód skarżący w tym zakresie, odwołujący się do dowodów, które – w jej ocenie – świadczą o zarówno podmiotowym jak i przedmiotowym ograniczeniu tego poręczenia wyłącznie do zobowiązań zaciągniętych przez wspólników spółki cywilnej w okresie, gdy M. S. był jej wspólnikiem, całkowicie pomija fundamentalne, a szczegółowo omówione przez Sąd Okręgowy uwarunkowania prawne, precyzyjnie określające granice, w ramach których złożone przez nią na wekslu oświadczenie woli może podlegać wykładni. Nie powielając

w tym miejscu obszernego wywodu zawartego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, zwrócić uwagę należy na dwie kluczowe kwestie. Po pierwsze, formalny charakter zobowiązania wekslowego, nie pozwala na badanie rzeczywistej woli stron kreujących zobowiązanie wekslowe, z punktu widzenia przesłanek określonych w art. 65 § 2 k.c., a dla ustalenia jego treści miarodajny jest wyłącznie tekst weksła (tak. min. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2005 r., I CK 741/04, LEX nr 180839). Po drugie, art. 32 prawa wekslowego statuuje jako zasadę tożsamy zakres odpowiedzialności poręczyciela wekslowego i osoby, za którą poręczył. Ograniczenie odpowiedzialności, aby odniosło skutek w stosunku do wierzyciela wekslowego, musi zostać bezwzględnie zamieszczone w treści weksła (art. 31 in fine w zw. z art. 103 in fine prawa wekslowego). Przy braku takiego zastrzeżenia, poręczenie obejmuje wszystkie zobowiązania osób, za które poręczył (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2003 r., III CK 35/02, LEX nr 148666). Jeśli zatem zważyć, że skarżąca nie kwestionuje w istocie ustalenia, że z samego weksła nie wynika ograniczenie jej odpowiedzialności w postulowanym zakresie, to tym samym ta część apelacji co do zasady nie mogła zasługiwać na uwzględnienie. Nie jest bowiem dopuszczalne – w kontekście przedstawionych wyżej uwag – nadanie jej oświadczeniu odmiennego, niż wyrażone w wekslu znaczenia, odwołującego się do ustalenia - jak twierdzi - rzeczywistej woli skarżącej. W konsekwencji nie może podlegać skutecznemu podważeniu wynikająca z treści weksła konkluzja, że zakres udzielonego przez A. S. (1) poręczenia obejmował zobowiązania P. K. (1) i M. S. wynikające z realizacji zawartej przez nich – jako współników spółki cywilnej – z powódką umowy nr (...) z dnia 13 listopada 2007 r.

Na marginesie zwrócić w tej materii dodatkowo należy uwagę na niedopuszczalność przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków i przesłuchania stron, zmierzających do ustalenia treści przedmiotowego oświadczenia woli powódki ponad osnowę weksła (art. 247 k.p.c.). Z tego też względu powołane w apelacji dowody ze źródeł osobowych, mające – w zamiarze skarżącej – skutkować dokonaniem postulowanego przez nią ustalenia, w ogóle nie mogłyby być w tym zakresie wykorzystane.

Opisany wyżej zakres udzielonego przez skarżącą poręczenia wekslowego, oznacza równocześnie nieskuteczność zaakcentowanego na rozprawie apelacyjnej zarzutu, że wobec dokonania zmian podmiotowych w spółce cywilnej (wystąpienie ze spółki (...)), dalsza skuteczność tego poręczenia wymagała ponownej akceptacji poręczyciela. Apelująca nie dostrzega bowiem, że w dalszym ciągu (...) spółki (...) – (...) był P. K. (1), w stosunku do którego poręczenie niewątpliwie było udzielone. Z treści weksła nie wynika przy tym (na tego rodzaju wnioski nie wskazuje również skarżąca), aby zakresem poręczenia objęte były wyłącznie wspólne zobowiązania M. S. i P. K. (1), jako współników tej spółki. Pozwana mogłaby skutecznie wskazywać tego rodzaju argumentację tylko wówczas, gdyby w wyniku wystąpienia jej męża ze spółki, uległa ona rozwiązaniu. Byłoby tak jednak tylko wtedy, gdyby - w dacie tego wystąpienia – spółka liczyła dwóch współników (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 lutego 2000 r., II CKN 735/98, LEX nr 51068). Tymczasem w okolicznościach sprawy niesporne jest, że w dniu 4 lutego 2011 r. współnikiem był także P. K. (2). Skutkiem wystąpienia M. S. ze spółki było w takiej sytuacji nie jej rozwiązanie, lecz wygaśnięcie stosunku prawnego spółki wobec niego. Spółka cywilna, jako stosunek umowny o charakterze ciągłym nadal istniał, a w konsekwencji brak było podstaw do formułowania tezy o konieczności złożenia przez skarżącą jakiegokolwiek oświadczenia woli (apelująca wskazywała na instytucję quasi odnowienia zobowiązania) ukierunkowanego na potwierdzenie udzielonego poręczenia wekslowego. Było ono skuteczne dopóty, dopóki współnikiem spółki cywilnej (...) – (...) był chociażby jeden z wystawców weksła, co – jak wskazano – jest w niniejszej sprawie okolicznością bezpieczną.

Nie wydaje się wymagać szerszego uzasadnienia teoretycznego ugruntowane w judykaturze zapatrywanie, iż w przypadku roszczenia wywodzonego z weksła gwarancyjnego niepełnego w chwili jego wystawienia spór przenosi się na płaszczyznę stosunku podstawowego, którego wykonanie weksel ten miał zabezpieczać, tylko w razie zgłoszenia zarzutów dotyczących tego stosunku podstawowego. Jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 kwietnia 2001 r., III CKN 341/00, OSNC z 2002 r., nr 4 poz. 50), konstrukcja czynności wekslowej, jako czynności prawnej abstrakcyjnej nie pozbawia doniosłości prawnej wadliwości istniejących w zakresie stosunku podstawowego. Wadliwości te dotyczyć zaś niewątpliwie mogą braku causa dla dokonanej czynności, skutkującej – w przypadku czynności kauzalnych – ich bezwzględną nieważnością z mocy art. 58 § 1 k.c. Innymi słowy, brak podstawy świadczenia w zakresie stosunku podstawowego powoduje upadek roszczenia opartego na wekslu. Tak zdefiniowanego zarzutu

braku causa w niniejszej sprawie dopatrzeć się wszakże nie sposób. Skarżąca powołuje się bowiem w tym zakresie wyłącznie na fakty dotyczące motywacji, jaką kierowała się udzielając poręczenia wekslowego, a nie stosunek cywilnoprawny, którego wykonanie poręcznie to miało zabezpieczać. Tego rodzaju argumentacja niewątpliwie dotyczy samej czynności wekslowej (abstrahując od możliwości jej kwalifikacji jako rzeczywiście dotyczącej podstawy świadczenia), której abstrakcyjny charakter co do zasady wyklucza możliwość jej merytorycznej oceny. Jedynie na marginesie zauważyć należy, że powódka powołując się na tą samą okoliczność raz wywodzi z niej skutek w postaci ustalenia treści udzielonej poręczenia z ograniczeniem do zobowiązań jej męża, a innym razem wskazuje, że miałyby ona świadczyć o nieważności tej czynności. Jakkolwiek formułowanie tego rodzaju zarzutów jest prawem strony, motywowanym dodatkowo jej sytuacją procesową, tym niemniej ich wewnętrzna sprzeczność, nie pozostaje bez znaczenia dla oceny zasadności wniesionego środka zaskarżenia.

W konsekwencji jako bezzasadny ocenić należało zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 353¹ k.c. w zw. z art. 103 prawa wekslowego, art. 32 prawa wekslowego i art. 864 k.c. Treść apelacji i jej uzasadnienia nie zawiera jakichkolwiek wskazań, w czym to naruszenie miałyby się przejawiać. Wprawdzie na stronie 4 apelacji skarżąca powołała się na art. 864 k.c., jednak uczyniła to na użytek określenia zasad odpowiedzialności współników spółki cywilnej za zobowiązania tej spółki, które w niniejszej sprawie nie były przecież podstawą wyrokowania w stosunku do jej osoby. Przepisu tego Sąd Okręgowy w tej części orzeczenia nie stosował, a zatem nie mógł go naruszyć. W zakresie pozostałych norm, ich naruszenie mogłoby polegać wyłącznie jako konsekwencja tego, że zakres udzielonego przez pozwaną poręczenia nie został ustalony w sposób zgodny z prezentowaną przez nią wersją. Bezzasadność tego zarzutu faktycznego oznaczała zatem równocześnie, że o tego rodzaju wadliwości jurydycznej zaskarżonego wyroku nie mogło być mowy.

Wbrew skarżącej, Sąd Okręgowy nie naruszył również art. 38 k.r.o. Przepis ten, dotyczący skutków czynności prawnej dokonanej bez zgody drugiego małżonka, w ogóle nie ma w sprawie zastosowania. Jego zakres znaczeniowy obejmuje te przypadki, w których istnieje normatywny wymóg uzyskania tego rodzaju zgody. Określa je art. 37 § 1 k.r.o., w brzmieniu obowiązującym od dnia 20 stycznia 2005 r., nie przywidując takiego obowiązku w przypadku poręczenia wekslowego (odmiennie niż ten przepis w poprzedniej wersji). Oznacza to zatem, że tego rodzaju czynność prawna dokonana przez jednego z małżonków pozostających w ustroju wspólności majątkowej jest ważna, a jej skuteczność nie może być z tego punktu widzenia kwestionowana. Jakikolwiek pozytywne dla skarżącej skutki nie wynikają również z treści powołanego w apelacji postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2012 r., V CSK 408/11. Zapadło ono bowiem w stanie faktycznym, w którym zakwestionowana została skuteczność umowy darowizny, o której wprost jest mowa w art. 37 § 1 pkt 4 k.r.o.

Jakkolwiek w sprawie nie został podniesiony zarzut nadużycia przez powódkę prawa podmiotowego, oznaczający sprzeczność dochodzonego roszczenia z klauzulą generalną przewidzianą w art. 5 k.c., Sąd Apelacyjny - zobligowany do stosowania prawa materialnego niezależnie od podniesionych w tym zakresie zarzutów – poddał okoliczności faktyczne sprawy tego rodzaju weryfikacji, nie znajdując podstaw do jego zakwestionowania. Sama motywacja skarżącej, którą kierowała się udzielając przedmiotowego poręczenia, czy też wskazywana we wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych jej nie najlepsza sytuacja finansowa, nie mogą świadczyć o sprzeczności powództwa z zasadami współżycia społecznego. A. S. (1) złożyła oświadczenie woli, o jednoznacznych i nie budzących wątpliwości skutkach prawnych. Fakt braku świadomości związanych z tym konsekwencji, nie ma charakteru wyprzedzającego w stosunku do zasady trwałości stosunku obligacyjnego, zwłaszcza w sytuacji, w której wierzycielowi nie sposób czynić jakiegokolwiek zarzutu, który wskazywałaby na istnienie po jego stronie zachowań pozostających w opozycji do zasad lojalności, uczciwości kontraktowania, czy – szerzej – reguł etycznych, którymi winni kierować się przedsiębiorcy. Odmienny pogląd w tej materii prowadziłby do oczywiście wadliwego wniosku, że wystarczającą podstawą do stwierdzenia nadużycia prawa podmiotowego są wyłącznie okoliczności leżące po stronie dłużnika i to w większości takie, które świadczą - co najmniej – o jego lekkomyślności w dbałości o zabezpieczenie własnych interesów i którymi, co należy podkreślić, zwalczał on równocześnie skuteczność powództwa na innych podstawach prawnych.

Z tych wszystkich względów wyrok Sądu Okręgowego w zaskarżonej części odpowiadał prawu i dlatego apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu, na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego, tożsamych z kosztami zastępstwa procesowego, Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., ustalając wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powódki w tym postępowaniu w wysokości stawki minimalnej, na podstawie § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1349, z 2002 r. z późn. zm.).

SSA D. Jezierska SSA A. Kowalewski SSO del. T. Żelazowski